

ІСТОРИК З ДУШЕЮ ПОЕТА

Дивуюсь прямо-таки цілій бібліотеці книг, написаних, виданих, упорядкованих, відредагованих істориком, вченим, педагогом Валентином Павловичем Шкварцем та за його активною участю. І всі вони – в руслі становлення в роки нашої незалежності новітньої історії України як держави, адже погляд на власну історію у вільної людини кардинально інший. Не відразу цей погляд оволодіває масами, як колись казали, але він твориться, й історичні праці (та й викладацька діяльність) В.П.Шкварця теж лягають у фундамент нової будівлі – історії України як науки. І дуже важливо, що у творчості історика й педагога, науковця В.П.Шкварця складовою, невід’ємною, природною, сказати б, частиною проростає й краєзнавство, чи, мовити б інакше, краєзнавство його виростає на фундаменті новітньої історії України – наш рідний край він бачить невідривною складовою великого українського континенту.

Наголошуємо на цьому, бо ж і досі деякі краєзнавці перебувають у полоні радянської ідеології (влучно названої ідеологією совка), яка повеліває бачити наш край (та й усю нашу державу) частиною сумнозвісної Російської імперії та Радянського Союзу, які зіграли фатальну роль у розвитку й становленні української культури, свідомості, нації, нашої національної державності.

У Валентині Павловичу, на наш погляд, вдало поєднуються такі, здається, протилежні риси, як вимогливість і людська м’якість, послідовність у відстоюванні своїх поглядів і повага до чужої точки зору. Але головне, що характеризує цю людину, – відданість науці, вірне служіння їй, непідробний і непоказушний патріотизм, прагнення, зрештою, до української України.

Судимо про нього так, бо знаємо давно, співпрацюємо з ним. Ми є авторами передмов до кількох його монографій, разом були учасниками багатьох круглих столів і бесід по радіомовленню, телебаченню, на шпальтах газет. Співпрацюємо в крайовій організації товариства “Просвіта”. Пригадуємо, як В.П.Шкварець був головою оргкомітету з підготовки і проведення установчих зборів обласного Конгресу української інтелігенції, багато зробив для успішного його проведення. Проте, коли йому небезпідставно здалася неширою поведінка окремих колег з оточення, їх підозра щодо його намірів

монополізувати владу, тут же рішуче відмовився від головування, залишившись членом керівництва цієї громадської організації.

Це – цілком не заангажована, національно свідомо людина, у всі часи для багатьох начальників дещо незручна, колюча, не піддається дресуванню і муштрі, може заперечити, відмовити, сказати правду. Водночас розбірлива у друзях і знайомих, винахідливо-підприємлива у своїй справі.

Уже при першому знайомстві звертають, як правило, увагу на його вишукану, красиву, багату фольклорно його рідну українську мову. Але ж і російською володіє відмінно, та й у німецькій знається.

Мабуть, немає потреби наголошувати на важливості для кожного взаєморозуміння і підтримки в родині, рідних і близьких. Пам'ятаємо, як емоційно і переконливо стверджував сам В.П.Шкварець про важливість, тим паче для науковця, творчої людини, наявності міцного тилу. Адже багатьом відомо про підтримку і допомогу йому дружиною, сином, а дочка навіть спонсорувала видання монографії про І.Л.Боршака, посібника з історії Миколаївщини. Тоді, коли навіть після звертання по допомогу через обласну газету “Южная правда” (15 травня 2003 р.) такої не послідувало, всі красномовно промовчали. Так було також з монографією про М.М.Аркаса, коли вона вийшла за фінансової допомоги колишнього студента і далекого родича, керівника одного з банків м. Черкас – О.І.Скічка.

Професіоналізм та майстерність, людські якості, легкість і якість пера Валентина Павловича Шкварця викликають до себе повагу і шану. Мабуть, саме про таких в народі говорять, що його Бог обдарував усім, позбавивши при цьому багатьох.

Проте так і не нажив ні дач, ні автомобілів, ні сотових. І не з фінансових причин. Вважає, що вони б заважали сповна віддаватися улюбленій справі. Хоча це зовсім не означає, що ведемо мову про якусь кабінетну, суху, позбавлену людських радостей, насолод і комфорту людину. Ні, і ще раз ні. Бо ніщо людське, як і певні слабкості, йому не чуже.

Символічно, що саме з 1991 р. – проголошення Української незалежності – В.П.Шкварець очолив створену ним першу в Миколаєві кафедру українознавства у тодішньому педінституті. Одночасно з сумлінною та плідною науковою й педагогічною діяльністю В.П.Шкварець як активний член Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Тараса Шевченка широко публікував

просвітницькі матеріали у миколаївській пресі, особливо у тодішньому “Радянському Прибужжі” (тепер “Рідне Прибужжя”), в “Українському Півдні”, близько до серця сприймаючи складний та болючий процес становлення Української держави. Саме позиція громадянства України, патріота своєї держави надає науковій та педагогічній діяльності шановного Валентина Павловича особливої ваги, цілісності й тривкості.

Член Національної спілки письменників України, поет, старший викладач Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, лауреат премії ім. П.Г.Тичини та М.М.Аркаса, почесний член “Просвіти”

В.П.Бойченко